

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Reného Fischera a soudkyně Mgr. Halky Hovorkové a JUDr. PhDr. Aleny Novotné, Ph.D. ve věci

žalobkyně: **D. S.**, narozena xxx
bytem xxx, xxx
zastoupena advokátem doc. JUDr. Tomášem Gřivnou, Ph.D.
sídlem Praha 1, Revoluční 1044/23

proti

žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem, Praha 2, Vyšehradská 16
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42

o 420 000 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalobkyně i žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. 1. 2020,
č. j. 31 C 266/2017-291

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výrocích II/, III/, IV/ a V/ **potvrzuje.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil v 15-ti denní lhůtě od právní moci rozsudku žalované povinnost zaplatit žalobkyni úroky z prodlení z částky 51 364,50 Kč od 1. 12. 2017 do 19. 2. 2018 ve výši 8,05 % ročně (výrokem I/), dále v téže lhůtě povinnost zaplatit žalobkyni 30 000 Kč s úroky z prodlení z této částky ve výši 8,05 % ročně od 1. 12. 2017 do zaplacení (výrokem II/), dále zamítl žalobu ohledně požadavku na zaplacení 390 000 Kč se zákonnými

Shodu s prvopisem potvrzuje Dagmar Juhašová

úroky z prodlení od 1. 12. 2017 do zaplacení (výrokem III/), dále zamítl požadavek žalobkyně, aby bylo žalované uloženo zajistit doručení úředního dopisu opatřeného podpisem ministra spravedlnosti, popřípadě vedoucího odboru odškodňování žalobkyni, jehož obsahem bude omluva:

„*Omluva paní D. S. za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním.*
Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti se omlouvá paní D. S., nar. xxx, neboť v trestním řízení vedeném nejprve u Policie České republiky, Obvodní ředitelství policie Praha IV, Služba kriminální policie a vyšetřování, 1. oddělení hospodářské kriminality, pod sp. zn. ORIV-32585-104/TC-2012-001491, ORIV-32585-163/TC-2012-001491 a ORIV-32585-237/TC-2012-001491, a posléze u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 33 T 151/2015 došlo vůči její osobě k nezákonnému zahájení trestního stíhání, jakož i k nesprávnému úřednímu postupu spočívajícímu v nepřiměřené délce trestního řízení vedeného vůči její osobě, v důsledku čehož jí vznikla nemajetková újma“ (dále také jen „omluva“ -výrokem IV/) a naposledy ve výše uvedené lhůtě uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 968,50 Kč (výrokem V/).

2. Žalobkyně uplatnila žalobu v souvislosti s nezákonným rozhodováním a nesprávným úředním postupem, kdy požadovala jednak náhradu *majetkové újmy* ve výši 51 364,50 Kč (obhajně), dále požadovala *náhradu nemajetkové újmy* vzniklé jí v důsledku třech *nezákonných trestních stíhání* ve výši 250 000 Kč s tím, že nárokuje 50 000 Kč za každý rok vedení trestního stíhání a dále požadovala 170 000 Kč jako náhradu nemajetkové újmy způsobené jí *nepřiměřenou délkou trestních stíhání*. Rovněž se žalobkyně domáhala po žalované omluvy. Tvrdila, že *první* trestní stíhání proti ní bylo zahájeno 21. 5. 2013, *druhé* pro tentýž skutek 20. 3. 2014 a *třetí* pro stejný skutek 8. 4. 2015. Zatímco první dvě usnesení o zahájení trestního stíhání byla zrušena v srpnu 2013, resp. v červnu 2014, v rámci třetího trestního stíhání byla podána obžaloba a té byla žalobkyně zproštěna rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 2. 12. 2016, sp. zn. 33T 151/2015.
3. Žalovaná uhradila důvodný nárok na náhradu škody ve výši 51 364,50 Kč dne 19. 2. 2018. Pokud jde o náhradu nemajetkové újmy za *třetí* nezákonné trestní stíhání, žalovaná žalobkyni poskytla omluvu a konstatování porušení práva. Akcentovala námitku promlčení ohledně nároků na náhradu nemajetkové újmy uplatněných v souvislosti s prvními dvěma trestními stíháními žalobkyně. Délku třetího trestního stíhání, žalovaná shledala přiměřenou.
4. Soud I. stupně v důsledku částečného zpětvzetí žaloby stran zaplaceného tzv. obhajného v částce 51 364,50 Kč řízení usnesením ze dne 3. 5. 2018, č. j. 31 C 266/2017-199, (v odůvodnění pod bodem 3. rozsudku je toto usnesení nesprávně označeno 20. 8. 2018, č. j. 31 C 266/2017-200, - pozn. odvolacího soudu) v rozsahu zpětvzetí žaloby zastavil, když žalobkyně setrvala na požadavku úhrady zákonného úroku z prodlení. Soud I. stupně výrokem I/ rozsudku přiznal z částky 51 364,50 Kč zákonné úroky z prodlení za dobu od 1. 12. 2017 do 19. 2. 2018. Výrok I/ rozsudku nebyl odvoláním dotčen a zůstal proto stranou přezkumné činnosti odvolacího soudu (§ 206 odst. 3 o. s. ř.), nabyt tak samostatně právní moci.
5. Soud I. stupně dále v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že žalobkyně se již domáhala v souvislosti s nezákonným rozhodnutím za *první* trestní stíhání (nezákonné rozhodnutí) nemajetkové újmy v částce 130 856 Kč, kdy z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 11. 11. 2016, č. j. 42 C 245/2014-107, ve spojení s rozsudkem Městského soudu ze dne 4. 4. 2017, č. j. 35 Co 64/2017-145 a usnesením Nejvyššího soud ze dne 28. 8. 2019, č.j. 30 Cdo 4295/2017-221 zjistil, že její žaloba byla zamítnuta s odůvodněním, že si žalobkyně zahájení prvního trestního stíhání zavinila sama tím, že nevyprávěla před jeho zahájením, avšak následně po jeho zahájení uvedla nové skutečnosti, pro které bylo usnesení o zahájení trestního stíhání zrušeno. Dále soud I. stupně zjistil z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 16. 7. 2015, č. j. 20 C 289/2014-139, a protokolu o jednání ze dne 22. 6. 2016 v téže věci, že žalobkyně se domáhala rovněž náhrady

škody a nemajetkové újmy v celkové výši 19 882,50 Kč za *druhé* trestní stíhání (nezákonné rozhodnutí). Výše uvedeným usnesením bylo řízení pravomocně zastaveno pro zpětvzetí žaloby, když žalovaná uhradila žalobkyni škodu (obhajně), konstatovala nezákonnost druhého trestního stíhání a žalobkyni se omluvila.

6. Dále soud I. stupně konstatoval, že mezi účastníky řízení je nesporným, že *první* trestní stíhání žalobkyně bylo zahájeno 21. 5. 2013, *druhé* 20. 3. 2014. Obě tato usnesení o zahájení trestního stíhání byla zrušena. *Třetí* trestní stíhání bylo zahájeno 8. 4. 2015. U Obvodního soudu pro Prahu 4 byla věc následně vedena pod sp. zn. 33 T 151/2015. Žalobkyně byla nakonec obžaloby zproštěna rozsudkem z 2. 12. 2016.
7. Po stránce skutkové vyšel dále soud I. stupně ze zjištění, která učinil z obsahu spisu Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. 33 T 151/2015 a která zevrubně zrekapituloval v odůvodnění napadeného rozsudku pod bodem 9. Ve stručnosti odvolací soud shrnuje, že usnesením ze dne 21. 5. 2013, č. j. ORIV-32585-104/TČ-2012-001491, bylo zahájeno *první* trestní stíhání žalobkyně pro trestný čin podvodu dle § 209 trestního zákoníku (dále jen „tr. zákoníku“) s tím, že v postavení podezřelé žalobkyně odmítla vypovídat, kdy ke stížnosti žalobkyně státní zástupkyně OSZ Praha 4 usnesením ze dne 1. 8. 2013, sp. zn. 1 ZT 153/2013, usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 149 odst. 1 písm. b) trestního řádu (dále jen „tr. ř.“) zrušila a policejnímu orgánu uložila, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Usnesením ze dne 20. 3. 2014, č. j. ORIV-32585-163/TČ-2012-001491, bylo opětovně zahájeno *druhé* trestní stíhání žalobkyně. Obviněna byla ze spáchání přečinu neoprávněného podnikání dle § 251 odst. 1 tr. zákoníku. Ke stížnosti žalobkyně státní zástupce MSZ Praha usnesením ze dne 9. 6. 2014, č. j. KZT 707/2014-4, podle § 149 odst. 1 tr. ř. napadené usnesení zrušil. Usnesením ze dne 8. 4. 2015, č. j. ORIV-32585-237/TČ-2012-001491, bylo *potřetí* zahájeno trestní stíhání žalobkyně. Obviněna byla ze spáchání přečinu podvodu dle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se měla dopustit tím, že jako zaměstnankyně xxx na pozici xxx xxx vystavila v usnesení uvedené faktury, kdy jako dodavatele na nich uvedla H. M. a R. F. a jako bankovní kontakt uvedla číslo účtu, jehož jediným majitelem a jediným disponentem je dcera žalobkyně E. S., následně faktury předložila k proplacení xxx přesto, že žádná z fakturovaných služeb nebyla dodána, a dále 17. 4. 2011 vystavila fakturu na částku 4 950 Kč, kdy jako dodavatele uvedla H. M. a jako bankovní kontakt uvedla číslo účtu, jehož jediným majitelem a jediným disponentem je dcera žalobkyně E. S., následně fakturu předložila xx k proplacení přesto, že ubytování bylo poskytnuto ve výši 900 Kč a hrazeno na místě v hotovosti, čímž uvedla xxx v omyl a způsobila jí škodu ve výši 38 750 Kč. Dne 30. 10. 2015 byla na žalobkyni u obvodního soudu podána obžaloba pro spáchání přečinu podvodu dle § 209 odst. 1 tr. zákoníku. Rozsudkem ze dne 2. 12. 2016, č. j. 33T 151/2015-848, byla žalobkyně podle § 226 písm. a) tr. ř. zproštěna obžaloby, když proběhlo celkem šest hlavních líčení ve věci.
8. Dále soud I. stupně z dalších důkazů, které v řízení provedl, zjistil, že xxx ukončila po 11 letech s žalobkyní pracující na pozici xxx xxx, pracovní poměr okamžitým zrušením dle § 55 písm. b) zákoníku práce z důvodů, pro které byla žalobkyně trestně stíhána. Dále zjistil, že žalobkyně dlouhodobě trpí xxx xxx xxx. Dcera žalobkyně E. Ch. (dříve S.) vyčítala matce, že zapříčinila problémy, žalobkyně dle prohlášení dcery i J. F. nesla trestní stíhání úkorně, vymizel životní optimismus, ztratila přátele – bývalé spolupracovníky.
9. Po právní stránce soud I. stupně poukázal na ustanovení § 5, § 7, § 8, § 13, § 26 a § 31a zák. č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), /dále jen „OdpŠk“/ a judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a Nejvyššího soudu.

10. Pokud jde o otázku přiměřenosti délky posuzovaných řízení, pak shledal, že jestliže žalobkyně nerozdělila přes výzvu soudu učiněnou dle § 118a odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále též jen „o. s. ř.“) při jednání 17. 4. 2019 částku 170 000 Kč na tři částky, aby skladba této částky odpovídala jednotlivým nárokům, nutno uzavřít, že neunesla břemeno tvrzení ohledně rozhodných skutečností, když není zřejmé, jakou konkrétní sumu v rámci jednotlivých nároků na náhradu nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem uplatňuje, resp. jakým způsobem se uplatněná částka 170 000 Kč k jednotlivým nárokům váže. Neztotožnil se ani s názorem žalobkyně, že trestní řízení bylo vůči ní zahájeno již 5. 9. 2012, kdy podávala vysvětlení, kdy na první straně záznamu bylo uvedeno: S. PODVOD xxx xxx. Tvrzení o zaujatosti policejního orgánu setrvala rovněž bez apelu žalobkyně na jeho řádný průběh, kdy neopomněl skutečnost, že žalobkyně 5. 9. 2012 a 10. 12. 2012 odmítla vypovídat.
11. Ohledně vznesené námitky promlčení soud I. stupně ve vztahu k požadavku na omluvu za nezákonnost i nepřiměřenou délku trestních řízení konstatoval, že nárok na poskytnutí omluvy za nepřiměřenou délku prvních dvou trestních stíhání a za jejich nezákonnost se promlčel dle § 32 odst. 3 OdpŠk, a to v případě trestního stíhání zahájeného 21. 5. 2013 v únoru 2014 a v případě trestního stíhání zahájeného 20. 3. 2014 v prosinci 2014, kdy u žalované byly nároky předběžně uplatněny 31. 5. 2017, žaloba byla podána 30. 11. 2017. Navíc pokud jde o *druhé* trestní stíhání zahájené 20. 3. 2014, v rámci řízení u zdejšího soudu sp. zn. 20 C 289/2014 se žalovaná žalobkyni za toto nezákonné trestní stíhání omluvila, konstatovala porušení práva žalobkyně a uhradila skutečnou škodu. Pokud jde o požadavek omluvy za *třetí* trestní stíhání, zbývalo soudu I. stupně posoudit jeho délku, kdy pokud trvalo od 8. 4. 2015 do 2. 12. 2016, tedy 1 rok a 8 měsíců, probíhalo bez průtahů s plynulým prováděním úkonů, bylo po skutkové stránce složitější z hlediska dokazování, 3 krát bylo odročováno na žádost žalobkyně, význam nutno hodnotit jako standartní (když trestní stíhání bylo již hodnoceno při posuzování nemajetkové újmy za samotné nezákonné trestní stíhání) uzavřel, že *délka třetího trestního stíhání byla přiměřeně dlouhá*. Požadavek na omluvu tak je pro absenci odpovědnostního titulu bezdůvodný.
12. Dále soud I. stupně dovodil, že pokud jde o nárok na nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání, pak tento je dán, kdy s usnesením o zahájení trestního stíhání ze dne 8. 4. 2015 je třeba s ohledem na způsob skončení trestního stíhání žalobkyně v podobě rozhodnutí o zproštění obžaloby nakládat v režimu OdpŠk jako s nezákonným rozhodnutím. Prvostupňový soud řešil otázku přiměřenosti nemajetkové újmy s ohledem na judikovaná kritéria, jako je: **a)** délka trestního stíhání, **b)** povaha trestní věci, **c)** dopady trestního stíhání do osobnostní sféry žalobkyně a **d)** okolnosti, za nichž ke vzniku nemajetkové újmy u žalobkyně došlo. Shrnuje, že trestní řízení trvalo 1 rok a 8 měsíců, z hlediska povahy věci byla žalobkyně stíhána pro spáchání přečinu podvodu dle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, za což jí hrozil trest odnětí svobody až 2 roky, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Tento trestný čin nepochybně není spojen s takovým společenským morálním odsouzením a dehonestací obviněného jako závažné trestné činy (zločiny), např. loupež, znásilnění či vražda. Soud I. stupně ohlednil, že žalobkyně skutečně na předmětných fakturách uváděla nepravdivé údaje, když na nich jako dodavatele označila nesprávnou osobu a nesprávné číslo bankovního účtu, čímž svého zaměstnavatele uvedla v omyl, částečně se tak jednání, které jí bylo vytýkáno, dopustila. Důvody pro zahájení třetího trestního stíhání i podání obžaloby byly řádně odůvodněny shromážděnými důkazy. Uzavřel, že po provedeném dokazování žalobkyni vznikla nejen určitá újma ztotožnitelná již se (zcela pochopitelnými) subjektivními pocity frustrace, stresu a nejistoty, ale i újma na podkladě provedeného dokazování objektivizované povahy, představovaná zásahem do osobnostních práv žalobkyně, tj. zejména do práva na ochranu soukromého a rodinného života. Žalobkyně především na základě svědeckých výpovědí prokázala, že jí v důsledku nezákonného trestního stíhání vznikla nemajetková újma. Dostačujícím momentem jaksi „završujícím“ satisfakci, jíž by se žalobkyni od žalované mělo dostat, se pak soudu I. stupně jeví být zaplacení částky 30 000 Kč. Vyzdvihl, že nic než zmírnění frustrace trestním

stíháním vytrpěné se žalobkyni stejně dostat nemůže – úplné odčinění (reparace) negativních prožitků, jež žalobkyni trestní stíhání přineslo, totiž není již z povahy věci možné, a to jistě ani poskytnutím vyšší částky, než kterou soud shledal dostačujícím odškodněním. Své úvahy k přiznané podrobně rozebral pod bodem 22 odůvodnění. Současně se zabýval s odkazem na příslušnou judikaturu Nejvyššího soudu na srovnatelné odškodňované případy, které označila žalobkyně a které rozebral pod bodem 23 odůvodnění rozsudku. Shrnul, že případy označené žalobkyní nesvědčí pro přiznání vyššího zadostiučinění už proto, že žalobkyně v zásadě pominula, s jakým výsledkem tato řízení skončila. Navíc se tato řízení týkala jiných trestných činů (např. vraždy, obecného ohrožení, znásilnění apod.). Akcentoval, že žalobkyni reálně nepodmíněný trest odnětí svobody nehrozil. Na podkladě srovnatelných případů (sp. zn. 31 C 617/2014, 27 C 83/2015 a 10 C 116/2013) a při zohlednění skutečnosti, že žalobkyně se částečně protiprávního jednání, pro které byla trestně stíhána, dopustila, dospěl k závěru, že suma 30 000 Kč je přiměřeným zadostiučiněním, nevybočujícím z částek z tohoto titulu přiznávaných v obdobných případech.

13. Ze všech těchto důvodů výrokem II/ vyhověl žalobě v požadavku na zaplacení částky 30 000 Kč se zákonnými úroky z prodlení, které nastalo po uplynutí 6 měsíční lhůty žalované stanovené k předběžnému projednání nároku. Ve zbylém rozsahu již soud považoval žalobu za nedůvodnou a výroky III/ a IV/ (v odůvodnění rozsudku pod bodem 26. nesprávně uvedeno II/ a III/ - pozn. odvolacího soudu) ji zamítl.
14. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud I. stupně dle § 142 odst. 2 o. s. ř. dle poměrného úspěchu ve věci, kdy vycházel ze součtu tarifních hodnot s odkazem na příslušnou judikaturu Nejvyššího soudu, žalobkyni přiznal náhradu jí vzniklých nákladů v rozsahu 0,68 %, jejichž výpočet uvedl v odůvodnění svého rozsudku, na který odvolací soud pro stručnost odkazuje.
15. Rozsudek napadli odvoláním oba účastníci řízení.
16. Žalobkyně napadala odvoláním výroky III/, IV/ a V/ rozsudku. Ve vztahu k posouzení nepřiměřené délky řízení soudu I. stupně vytýká, že fragmentoval pro účely odškodňování trestní stíhání žalobkyně na tři části, kdy závěrem konstatoval, že délka „jednotlivých trestních řízení“ byla přiměřená. Přístup soudu I. stupně je technický a nemající oporu ve Stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn. 206/2010 – dále jen „Stanovisko“. Z obou usnesení státní zástupkyně, kterými byla zrušena obě prvá usnesení o zahájení trestního stíhání, je zřejmé, že neznamenala pro žalobkyni ukončení trestního řízení a tím i obav s jeho vedením spojenými, když se nejednalo o rozhodnutí konečná, řízení bylo dále vedeno pod jednou spisovou značkou. Odkázala na judikaturu Nejvyššího soudu týkající se nepřezkoumatelného rozhodnutí a jeho dopad na délku řízení, kterou citovala. Znovu namítá, že počátek trestního řízení pro účely odškodnění může předcházet formálnímu sdělení obvinění prostřednictvím doručení usnesení o zahájení trestního stíhání, kdy poukázala na označení věci, které se podání vysvětlení 5. 9. 2012 týkalo – S. PODVOD xxx xxx.
17. Žalobkyně dále brojí proti výši přiznaného zadostiučinění v částce 30 000 Kč, které nepovažuje za adekvátní a úvahy soudu neshledává přesvědčivými. Akcentuje, že její výše nedosahuje kupříkladu ani výše jednoměsíční průměrné mzdy. Nepřiléhavá je argumentace soudu I. stupně, že *první* trestní stíhání si žalobkyně zavinila sama, když je řešena vzniklá újma způsobená nezákonným rozhodnutím, kterým bylo zahájeno *třetí* trestní stíhání žalobkyně. Nepřiléhavá je úvaha, že je nutno přihlížet k tomu, že žalobkyně uvedla zaměstnavatele nesprávným uvedením údajů na fakturách v omyl, což bylo posuzováno v předmětném trestním řízení a nemá zde místa.
18. Dále žalobkyně v odvolání cituje obsah omluvy, které se jí dostalo v rámci stanoviska žalované z 8. 2. 2018, když jej shledává strohým a neuspokojujícím, trvá na samostatném dopisu (vytýká jeho

začlenění v rámci neaktuálního a překonaného stanoviska žalované), cituje přitom odbornou literaturu, které se z hlediska požadované formy omluvy dovolává. Poukazuje též na § 13 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a cituje rozhodnutí příslušného soudu I. stupně, kde se morální satisfakce formou požadované omluvy žalobcům dostalo.

19. Žalobkyně napadá též akcesorický nákladový výrok ad IV/ rozsudku s tím, že navrhla odvolacímu soudu změnu napadeného rozsudku soudu I. stupně tak, že výrok III/ bude změněn tak, že žalované bude uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 220 000 Kč s požadovaným příslušenstvím v souvislosti s nemajetkovou újmou způsobenou nezákonným rozhodnutím a ohledně částky 170 000 Kč požadovanou za nemajetkovou újmu v souvislosti s nepřiměřenou délkou řízení rozsudek soudu I. stupně zruší a věc vrátí soud I. stupně k dalšímu řízení. Dále navrhla, aby byla žalované uložena povinnost omluvy žalobkyni tak, jak byla uvedena shora a žalované byla uložena náhrada nákladů řízení v částce 142 419 Kč.
20. Žalovaná napadla výroky II/ a V/ rozsudku z důvodu uvedeného v § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. Na jednu stranu vyzdvihla nadstandartní kvalitu zpracování rozsudku, na druhou však vytýká odůvodnění rozsudku, že neobsahuje stručný závěr o skutkovém stavu věci a absenci úvah, kterými se soud I. stupně při svém rozhodování řídil. Odůvodnění, proč soud I. stupně shledal částku 30 000 Kč jakožto přiměřenou v souvislosti s požadovanou nemajetkovou újmou způsobenou nezákonným trestním stíháním, shledává lakonickým, kdy postrádá úvahy o tom proč právě tato výše. Žalovaná je přesvědčena, že v řízení nebylo zjištěno jakékoliv narušení osobního, pracovního či zásahu do zdraví žalobkyně v souvislosti s trestním řízením. Komparované případy vykazovaly výrazný zásah do osobních životů nezákonně trestně stíhaných, kdy byly odškodňovány částkou 50 000 Kč. Soudu I. stupně vytýká, že rezignoval na adekvátní komparaci. Soud I. stupně dostatečně nezohlednil závadové chování žalobkyně, které zapříčinilo zahájení a vedení předmětného trestního stíhání, byť následně nebylo shledáno natolik z trestněprávního hlediska společensky škodlivým. Přiznání relutární náhrady by bylo v rozporu s obecnou slušností.
21. Pokud by odvolací soud nesdílel závěry žalované, výrok V/ by měl dle poměru úspěchu znít tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud by soud shledal napadený rozsudek přezkoumatelným, navrhla žalovaná, aby byl výrok II/ změněn tak, že se žaloba zamítá a žalované přiznal náhradu nákladů řízení dle vyhl. 254/2015 Sb.
22. Žalobkyně k odvolání žalované uvedla, že byť se s hodnotícími úvahami soudu ohledně výše nemajetkové újmy ne zcela ztotožňuje, napadený rozsudek tyto úvahy obsahuje v bodech 23 - 24, výtka žalované je tedy nemístná. Vytýká-li žalovaná nedostatek komparativních rozhodnutí pro účely stanovení nemajetkové újmy v souvislosti s nezákonným rozhodnutím, pak sama žádnou vhodnou judikaturu nepředložila. Další výtky jsou neopodstatněné, když žalovaná přehlíží obsah odůvodnění a vytýká nedostatky, které odůvodnění rozsudku nemá.
23. Žalovaná k odvolání žalobkyně uvedla, že nesouhlasí s tím, že na trestní řízení je třeba hledět jako na jediný celek, když v mezidobí neměla žalobkyně postavení obviněné a nemohlo u ní docházet ke vzniku nemajetkové újmy, kdy mohlo dojít např. k odložení věci policejním orgánem. K otázce výše přiznaného zadostiučinění odkazuje na argumentaci uvedenou ve svém odvolání. Pokud jde o formu omluvy, poukazuje na skutečnost, že tato není legislativně zakotvena a vždy se musí posuzovat obsah a samotné gesto státu. Dle žalované je zakomponovaná omluva do stanoviska zvolenou ideální formou, proto je rozhodnutí soudu I. stupně věcně správné.
24. Odvolací soud po zjištění, že obě odvolání jsou přípustná, byla podána včas osobou k tomu oprávněnou, že splňují náležitosti uvedené v § 205 o. s. ř., přezkoumal napadený rozsudek a řízení, které jeho vydání předcházelo, a to způsobem vyplývajícím z § 212 o. s. ř. a § 212a odst. 1 a 5 o. s.

ř., mimo jiné jej tedy přezkoumal i z důvodů, které nebyly v odvolání uplatněny (§ 212a odst. 1 o. s. ř.), kdy dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně ani žalované není důvodné.

25. Odvolací soud po přezkumu napadeného rozsudku konstatuje, že soud I. stupně provedl dokazování v rozsahu potřebném pro své rozhodnutí, z provedených důkazů učinil správná skutková zjištění, z nichž proto vychází i odvolací soud.
26. Žalobkyně i žalovaná soudu I. stupně vytkly nesprávné právní posouzení věci /§ 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř./ . Právní posouzení je nesprávné, jestliže soud na správně zjištěný skutkový stav aplikuje nesprávnou právní normu, příp. aplikuje správnou právní normu, ale nesprávně ji vyloží, popř. neaplikuje adekvátní právní normu.
27. K otázce požadavku na *nemateriální újmu za nepřiměřenou délku všech tří trestních řízení*, kdy se žalobkyně domáhala zaplacení částky 170 000 Kč s příslušenstvím, odvolací soud uvádí následující.
28. Odvolací soud jednak sdílí názor soudu I. stupně, kterým vymezil pro jeho posouzení okamžik jeho počátku. Obecně platí, že rozhodný počátek řízení je spojován s jeho počátkem dle procesních předpisů, posun rozhodného počátku je výjimkou z pravidla (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2015 sp. zn. 30 Cdo 243/2015). V případě trestního řízení je třeba považovat řízení zahájené v zásadě okamžikem sdělení obvinění osobě podezřelé ze spáchání trestného činu (§ 160 tr. ř.), respektive doručením opisu usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému (§ 160 odst. 2 tr. ř.). Sehrála - li roli skutečnost, že žalobkyni před sdělením obvinění, resp. doručením usnesení o zahájení trestního stíhání tížil nepoctivý úmysl porušování pracovních povinností vyplývajících z právních předpisů zvláště hrubým způsobem na pozici xxx xxx, když způsob rozvázání pracovního poměru okamžitým zrušením ze dne 16. 5. 2012 nezpochybnila, nemůže jít uvedené v kontextu podání vysvětlení dne 5. 9. 2012 ve věci „S. PODVOD xxx xxx“ z hlediska posouzení okamžiku rozhodné doby k tíži žalované. Závěr soudu I. stupně, že počátek řízení je dán dnem 21. 5. 2013, kdy byla žalobkyni doručeno *první* usnesení o zahájení trestního stíhání, je tak správný.
29. Odvolací soud s ohledem na specifickou situaci, kdy z hlediska získaných poznatků o spáchání trestného činu se ve své podstatě jednalo o jediné trestní řízení, které však bylo ve vztahu k subjektivnímu vnímání jeho délky žalobkyní fragmentováno na tři různá období, koriguje názor soudu I. stupně ve vztahu k neunesení břemene tvrzení žalobkyní. Je totiž přesvědčen shodně se žalobkyní, že je třeba zohlednit ve svém souhrnu délku všech tří délek jednotlivých trestních řízení. Je současně s žalovanou v poměrech daného trestního řízení přesvědčen, že okolnosti, které vedly orgány činné v trestním k znovu zahájení trestního stíhání vůči stejné obviněné, nemohou být přičítány k tíži rozhodujícího orgánu, respektive státu, když v mezidobí žalobkyně nebyla obviněna z žádného trestného činu a nemohla být v nejistotě ohledně jeho výsledku (rozhodnutí ESLP 7169/04, *Kulnev proti Rusku*). V tomto smyslu pak odvolací soud zohledňuje, že *první* trestní stíhání žalobkyně bylo zahájeno 21. 5. 2013 a skončilo pravomocným usnesením státní zástupkyně ze dne 1. 8. 2013 (trvalo 2 měsíce), *druhé* bylo zahájeno 20. 3. 2014 a skončilo pravomocným usnesením státní zástupkyně ze dne 9. 6. 2014 (trvalo 3 měsíce) a *třetí* trestní stíhání bylo zahájeno 8. 4. 2015, kdy žalobkyně byla nakonec obžaloby zproštěna rozsudkem z 2. 12. 2016 (trvalo 20 měsíců). Ve svém souhrnu pak *délku trestního řízení odvolací soud stanovil 25 měsíci*, kdy s ohledem na předběžné uplatnění nároku u žalované dne 31. 5. 2017 a podání žaloby dne 30. 11. 2017 *nárok promlčen není* (§ 32 odst. 3 OdpŠk).
30. Následně se odvolací soud zabýval tím, zda v namítaném řízení byla věc projednána v přiměřené lhůtě, a to z pohledu kritérií vymezených v ustanovení § 31a odst. 3 písm. b) – e) OdpŠk, která v každém jednotlivém případě musí být posuzována ve vztahu ke konkrétním okolnostem, vztahujícím se k odškodňovanému řízení tak, aby mohla být posuzována jeho individuálnost. Mezi

tato kritéria patří složitost věci, chování poškozeného, postup orgánu (soudu) a význam předmětu řízení pro poškozeného.

31. Odvolací soud hodnotil věc jako složitější po skutkové stránce, když kromě listinných důkazů byla v hlavním líčení vyslechnuta řada svědků. Délka řízení byla ovlivněna skutečností, že hlavní líčení bylo 3× odročeno k žádosti žalobkyně, žalobkyně se na délce řízení podílela i tím, že odmítla v přípravném řízení vypovídat, na délce řízení se tak negativně podílela. Postup orgánů byl běžný, spočíval v činnosti policejního orgánu, státního zastupitelství a obvodního soudu, přičemž nebyly shledány žádné průtahy, když úkony byly v řízení prováděny plynule se zaměřením na skončení věci. Věcí se zabýval policejní orgán, státní zastupitelství a obvodní soud v I. stupni. Význam řízení byl pro žalobkyni běžný, neboť domáhá-li se poškozená zároveň nároku na náhradu nemajetkové újmy z titulu trestního stíhání, které skončilo zproštěním obžaloby a z titulu nesprávného úředního postupu spočívajícího v porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě (§ 13 odst. 1 věta druhá a třetí, OdpŠk), není u druhého uvedeného nároku namístě vycházet z předpokladu vyššího významu předmětu řízení pro poškozenou (§ 31a odst. 3 písm. e) OdpŠk a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2010, sp. zn. 30 Cdo 2800/2009), neboť tato skutečnost bude zohledněna v posouzení prvního z uvedených nároků.
32. Odvolací soud tak uzavírá, že odpovědnostní titul z důvodu nepřiměřené délky řízení dán není, neboť délka všech tří trestních stíhání žalobkyně v celkovém rozsahu 25 měsíců byla vzhledem k okolnostem přiměřená a je nerozhodné, že ji žalobkyně subjektivně takto nevnímá.
33. Odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. je sice dán, neboť soud I. stupně správně zjištěný skutkový stav posoudil po právní stránce jinak, nežli soud odvolací, nicméně po věcné stránce důvody k zamítnutí žaloby o zaplacení částky 170 000 Kč z titulu nepřiměřené délky trestního řízení dány z výše uvedených důvodů jsou. Z uvedených důvodů odvolací soud postupoval podle § 219 o. s. ř. a rozsudek soudu I. stupně ve výroku III/ jako věcně správný v rozsahu zamítnuté částky 170 000 Kč s požadovanými úroky z prodlení potvrdil.
34. K otázce požadavku na *nemateriální újmu za nezákonné trestní stíhání*, kdy se žalobkyně domáhala zaplacení částky 250 000 Kč s příslušenstvím, odvolací soud uvádí následující.
35. Je ustálenou soudní praxí, že podle OdpŠk odpovídá stát i za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu. Jelikož zákon tento nárok výslovně neupravuje, vychází se z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 35/1991, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001). Promlčecí lhůta pro uplatnění nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu tak počíná běžet ode dne následujícího po dni, v němž zprošťující rozsudek nebo usnesení o zastavení trestního stíhání nabylo právní moci (blíže např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 12. 2012, sp. zn. 30 Cdo 962/2012). Soud I. stupně správně uzavřel, že odpovědnostní titul (nezákonné rozhodnutí), je v dané věci dán, neboť žalobkyně byla, jak nutno dovodit z výsledku trestního stíhání, nezákonně trestně stíhána pro jednání, v němž orgány činné v trestním řízení spatřovaly trestný čin podvodu. Žalovaná ostatně odpovědnostní titul uznala v dopise ze dne 8. 2. 2018, kdy konstatovala porušení práva v neprospěch žalobkyně a za třetí nezákonné trestní stíhání se jí omluvila xxx xxx xxx žalované Mgr. J. S.
36. K argumentaci žalované dlužno uvést, že při důsledném respektování presumpce neviný představuje každé trestní řízení významný zásah do soukromého a osobního života trestně

stíhaného a negativně se dotýká jeho cti a dobré pověsti. Takový zásah je o to intenzivnější, prokáže-li se následně, že se skutek, z něhož byl jednotlivce obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 10. 3. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3193/10). V poměrech projednávané věci bylo zjištěno, že žalobkyně byla zproštěna obžaloby, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byla obžalovaná stíhána (§ 226a tr. ř.).

37. V rozsudku ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1684/2010, Nejvyšší soud konstatoval, že v případě § 31a odst. 2 OdpŠk „jde o normu s relativně neurčitou hypotézou, vyžadující, aby soud (případně již příslušný orgán v rámci předběžného projednání nároku) s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti každého individuálního případu sám vymezil okolnosti významné pro určení výše náhrady. Ustanovení § 31a OdpŠk hovoří pouze o tom, že zadostiučinění musí být přiměřené, samotné určení výše však ponechává na volném uvážení soudu. Zákon tedy nevymezuje žádnou případnou hranici (minimální nebo maximální) pro určení výše zadostiučinění. Soud je při úvaze o přiměřenosti výše finančního odškodnění povinen vycházet z úplně zjištěného skutkového stavu a opírat se o zcela konkrétní a přezkoumatelná hlediska, kterými jsou především závažnost nemajetkové újmy a ověřené okolnosti, za kterých k neoprávněnému zásahu do osobnosti fyzické osoby došlo (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 3. 2009, sp. zn. 30 Cdo 2290/2007). Zvažovány budou zejména dopady nezákonného rozhodnutí do osobnostní sféry poškozeného, nepříznivost jejich vlivu na pověst poškozeného, jeho dosavadní způsob života a podobně. Otázka výše zadostiučinění v penězích se odvíjí od okolností každého konkrétního případu, a proto ji nelze vyřešit souhrnně pro všechna trestní řízení, která byla posléze zastavena. Výše zadostiučinění za trestní řízení, které bylo zastaveno, se vždy váže k jednomu konkrétnímu případu, a její posouzení je úkolem nalézacích soudů“ (proti tomuto rozsudku byly podány dvě ústavní stížnosti, prvou z nich Ústavní soud usnesením ze dne 10. 11. 2011, sp. zn. III. ÚS 3013/2011, odmítl, druhou nálezem ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. I. ÚS 3016/11, zamítl).
38. Jak správně uvedl soud I. stupně, ustálená judikatura (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 publ. ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 122/2012) zformovala kritéria pro stanovení formy či výše zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem. Mezi tato kritéria patří povaha trestní věci, délka trestního stíhání a dopady tohoto stíhání do osobnostní sféry poškozeného. Povahou trestní věci pak rozumí zejména závažnost trestného činu kladeného poškozené osobě za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou tato osoba trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá, a souvisí i s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu) a případného společenského odsouzení, jež se odráží v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy v konkrétním případě. Délka trestního řízení zohledňuje dobu, po kterou zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedeného trestního řízení trval. Následky v osobnostní sféře poškozené osoby zohledňují negativní dopady nezohledněné předchozími kritérii, tj. morální narušení osobnosti (integrity) poškozeného v době trestního stíhání a narušení jeho profesní, soukromé, rodinné, popřípadě i jiné sféry života a mohou být zvýrazněny či naopak potlačeny podle intenzity naplnění prvních dvou kritérií. Nejvyšší soud pak dále dovodil, že u trestního stíhání, které neskončilo odsuzujícím rozsudkem, nelze zadostiučinění odvozovat od určité částky za měsíc či rok trestního stíhání. Kromě shora uvedených kritérií je naopak třeba přihlídnout také k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo, zejména okolnostem vydání usnesení o zahájení trestního stíhání (např. okolnostem rozhodným pro závěr, zda bylo zahájeno důvodně či zda k zahájení svým postojem přispěl sám poškozený), okolnostem tomu předcházejícím, dále okolnostem provázejícím trestní stíhání a důvodům, pro něž došlo k zastavení trestního stíhání nebo zproštění obžaloby, a v neposlední řadě také k chování poškozeného, kterým ke vzniku nemajetkové újmy přispěl. V konečném důsledku musí výše soudem přiznaného zadostiučinění odpovídat výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích (poměřovaných zejména s ohledem na uvedená kritéria) shodují. Jinak

vyjádřeno, výše přiznaného zadostiučinění by se neměla bez zjevných a podstatných skutkových odlišností konkrétního případu podstatně odlišovat od zadostiučinění přiznaného v případě skutkově obdobném. Významnější odchylka je v tomto směru možná jen tehdy, bude-li též soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 5. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3867/2011). Přitom je třeba vycházet z toho, že forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namíste pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2256/2011, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 30 Cdo 1891/2012).

39. Stanovení formy nebo výše přiměřeného zadostiučinění je na základě zjištěného skutkového stavu věci především úkolem soudu I. stupně, kdy teprve přezkum úvah tohoto soudu je úkolem soudu odvolacího. Odvolací soud je přesvědčen, že soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatečná skutková zjištění, provedené důkazy hodnotil podle zásad uvedených v § 132 o. s. ř., když zcela zřetelně vyložil, kterými úvahami plynoucími z dokazování se při svém rozhodnutí řídil (body 22 - 23 odůvodnění rozsudku), a takto zjištěný skutkový stav správně hodnotil ve smyslu zákona i po stránce právní, když jeho závěry jsou i zcela přezkoumatelné. Odvolací soud dodává, že najít srovnatelný případ, který se v podstatných znacích shoduje, je do jisté míry limitujícím hlediskem, které nelze ve vztahu k přiznané formě zadostiučinění přeceňovat. Soud I. stupně citoval rozhodnutí, ze kterých vycházel a pro odvolací soud jsou jeho závěry ucelené a správné. Odvolací námitky žalobkyně k výši a žalované k formě zadostiučinění neshledává odvolací soud způsobilými otrástit základy, na nichž soud I. stupně své úvahy přesvědčivě vystavěl. Částku 30 000 Kč shledává odvolací soud plně adekvátní všem shora uvedeným kritériím.
40. Soud I. stupně rovněž nepochybil, pokud shledal omluvu žalované za nezákonné trestní stíhání, která je obsažena ve vazbě na konstatování porušení práva v rámci předběžného projednání nároku za způsobilou formu odškodnění a to i z hlediska dostačující formulace, jakož i kompetentní osoby zastupující příslušný odbor, která za žalovanou činí právní jednání, kdy žalobu v tomto rozsahu zamítl (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2014 sp. zn. 30 Cdo 258/2015).
41. Z uvedených důvodů odvolací soud postupoval podle § 219 o. s. ř. a rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku II/, výroku III/ v rozsahu zamítnuté částky 220 000 Kč s požadovaným příslušenstvím a v zamítavém výroku IV/ jako věcně správný potvrdil, jako věcně správný byl dle § 219 o. s. ř. potvrzen i rozsudek soudu I. stupně ve výroku o náhradě nákladů řízení, jehož znění odpovídá § 142 odst. 2 o. s. ř. a judikatorním závěrům, na které odkázal soud I. stupně.
42. Pokud jde o náklady odvolacího řízení, pak s ohledem na poměrný úspěch obou účastníků odvolací soud podle § 142 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 224 odst. 1 o. s. ř. dospěl k závěru, že žádnému z nich nepřisluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v I. stupni, a to za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.

Praha 9. září 2020

Mgr. René Fischer v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Dagmar Juhašová